

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no: 49756/09

Ömer YÜKSEL / Türkiye

Ömer Yüksel / Türkiye davasında,

Başkan

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Danutė Jočienė,

Peer Lorenzen,

Dragoljub Popović,

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Paulo Pinto Albuquerque,

ve *İkinci Daire Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan bir komiteyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 1 Ekim 2013 tarihinde yapılan müzakereler sonrasında, Davalı Hükümet görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuranlar tarafından sunulan görüşleri de dikkate alarak, 11 Eylül 2009 tarihinde yapılan başvuru ile ilgili aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY ve OLGULAR

1. Başvuran Ömer Yüksel (*Bay*) T.C. vatandaşı olup 1961 doğumludur ve Zonguldak'ta ikamet etmektedir. Başvuran, AIHM önünde İzmir'de görev yapan Avukat S. Cengiz tarafından temsil edilmiştir.

Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın Koşulları

2. Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuranlar tarafından ifade edildiği şekilde aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Başvuranın kardeşinin ölüm koşulları ve ardından yürütülen ceza soruşturması

3. Y.E., 2 Temmuz 2008 tarihinde, saat 11 civarında, başvuranın kardeşi Metin Yüksel'in sabahın erken saatlerinde bıçakla tehdit ederek hırsızlık suçu işlediğine dair polise ihbarda bulunmuştur. Polis, Metin Yüksel'in 4 250 TRY miktarında para çaldığını beyan eden

Y.E.'nin ifadesine göre öğle saatlerinde tutanak hazırlamış ve Metin Yüksel'in evine gitmiştir, kendisini bilgilendirerek karakola gelmesini talep etmişlerdir. İlgili, polislerle birlikte karakola gitmiştir.

4. Saat 12.24'te hazırlanan tıbbi rapora göre, Metin Yüksel'in bedeninde darbe izi bulunmamıştır.

5. Saat 13.26'da Metin Yüksel'in eşinin akrabası olan Y.E.'nin ifade tutanağı hazırlanmıştır. Y.E.'nin ifadesine göre, Metin Yüksel eşiyile birlikte işlettikleri ticarethaneye gelmiştir. Metin Yüksel eşinin kendisinden boşanmak istediğini öğrenmiş, kendisini kaybetmiştir ve bir bıçakla tehdit ederek, Y.E.'nin elinde bulunan, içinde 4 250 TRY miktarında para olan plastik poşeti kaparak kaçmıştır.

6. Aynı gün içerisinde Zonguldak Cumhuriyet Savcısı C.C., Metin Yüksel'in evinde bir arama yapılmasına karar vermiştir. Polisler, saat 17.00'de ilgili ve avukatı tarafından imzalanan arama tutanağını hazırlamıştır, çalındığı iddia edilen para miktarının ve şikâyet edeni tehdit ederken kullanılan bıçağın sorgulanan Metin Yüksel'in evinde bulunamadığı bu tutanaktan anlaşılmaktadır.

7. Metin Yüksel'in ifade tutanağı, saat 17.14'te hazırlanmıştır. İlgilinin ifadesi saat 17.02'de alınmıştır ve avukatının refakatinde kendisine atılı suçları inkâr etmiştir.

8. Metin'in diğer kardeşi Muzaffer Yüksel'in ifade tutanağı saat 18.47'de hazırlanmıştır, Muzaffer Yüksel saat 18.30'da dinlenmiştir ve özellikle aşağıda belirtilenleri beyan etmiştir:

" (...) Karakola saat 17.30'da geldim. Kardeşim Metin televizyonun altında bir koltukta oturuyordu (...) Polisler savcının emri üzerine kardeşimin gözaltına alındığını ve eğer kendisinin bir ihtiyacı varsa karşılayabileceğimi söylediler. Kardeşimle görüştüm, kendisi bana hiçbir ihtiyacının olmadığını belirtti. Daha sonra polisler beni, kardeşimin gözaltına alındığına dair bilgilendirildiğim konusunda bir tutanak imzalamam için başka bir odaya çağırdılar. Henüz bir dakika bile geçmemişti ki "Kaçıyor" ifadesini duydum. Hemen polis karakolundan dışarı çıktım. Kardeşim Metin'in elinde uzun namlulu bir tüfek bulunmaktaydı, boğuşuyordu ve birkaç polis memuru Metin'i kollarından ve bacaklarından yakalamaya çalışıyordu. Bir süre direnmeye çalıştı ancak polisler tüfeği ellerinden aldılar. Metin'i kollarından ve bacaklarından yakalayarak, onu bekleme salonunda karşıma getirdiler, kelepçeleyerek oturmasını sağladılar. Ben, bu süre boyunca, [Metin'in] gözaltına alındığına ilişkin belgeyi imzaladım ve oradan ayrıldım. Normal zamanlarda kardeşim sakin birisidir. Neden karakoldan kaçmaya çalıştığını anlamıyorum. Kardeşimin camdan atladığını görmedim ama olayın ardından hemen ben de dışarı çıktım. Dışarıda kardeşimin yerde olduğunu ve bir polisin elinden tüfeğini almaya çalıştığını, diğer polislerin onu kollarından ve bacaklarından tutarak yakalamaya çalıştıklarını gördüm. Hiçbir polis memuru kardeşime vurmadı. (...) "

9. Basit bir olay yeri krokisi çizilmiştir, Polis karakolunun penceresinin dışarıdaki zeminden 155 cm yüksek ve odanın zemininden 60 cm yüksek olduğu bu krokiden anlaşılmaktadır.

10. Saat 19.00'da olayların akışını yeniden ortaya koyan bir tutanak, komiser yardımcısı ve on bir polis tarafından imzalanarak hazırlanmıştır. Bu tutanak özellikle, Metin Yüksel'in ifadesi avukatı nezaretinde alındıktan sonra, Cumhuriyet savcısının saat 17.25'te bilgilendirildiğini ve ilgilinin gözaltına alındığını belirtmektedir. Yine bu tutanağa göre, Muzaffer Yüksel polis merkezine saat 17.35'e doğru gelmiştir, kardeşinin gözaltına alındığından haberdar edilmiştir, kardeşiyle görüşebilme ve bir ihtiyacı olup olmadığını sorma imkânı olmuştur, daha sonra kardeşinin gözaltına alındığıyla ilgili bilgi sahibi edildiğine dair tutanağı imzalamak için başka bir odaya götürülmüştür. Metin Yüksel, polis memurları E.B., Y.A. ve N.E.'nin nezaretinde karakolun bir salonunda gözaltında tutulduğu sırada, birden camdan atlamıştır. Yere sert bir şekilde düştüğü için düşerken karakol önünde nöbet tutan bir polis memuruna çarpmıştır. İkisinin de yerde olduğu sırada Metin bu polis memurunun MP-5 tüfeğini kapmıştır. İkisi de yerde yuvarlanarak boğuşmuşlar ve kaçak silahın tetiğine basmıştır. Tüfeğin şarjörü boş olduğundan, ateşlememiştir. Komiser Yardımcısı M.Y. ve polis memurları A.K., M.K., S.Y., Y.A. yanlarına gelmiş ve kaçağı kollarından ve bacaklarından tutarak yakalamışlardır. İlgili debelenmeye devam etmiştir ve yerde hareketsiz hale getirilmiştir, daha sonra kollarından ve bacaklarından kaldırılarak polis merkezinin içerisine götürülmüştür. Bina içerisinde dövüşmeye ve direnmeye devam etmiştir ve yeniden yere yatırılarak zorla kelepçe takılmıştır. Diğer taraftan tutanak, kaçağın ve polis memuru M.K.'nın kaçağın direnmesi sebebiyle hafif yaralandıklarını belirtmektedir. Sonunda, ilgili, bir sandalyede oturduğu sırada kafasını duvara vurmaya çalışmıştır, oturduğu sandalyeden düşmüştür, kendisini polislerin engellemeye çalıştığı sırada bu sefer de kafasını yere vurmaya denemiştir. Daha sonra fenalaşmıştır, polis memurları S.Y., H.H.T. ve H.A. tarafından hastaneye götürülmüştür.

11. Saat 19.16'da Zonguldak Başsavcılığı'na bağlı Cumhuriyet Savcısı A.I.Y. ("Cumhuriyet savcısı") tarafından Muzaffer Yüksel'in ifadesi alınmıştır. Muzaffer Yüksel bu ifadesinde özellikle aşağıda belirtilenleri beyan etmiştir:

" (...) Aynı gün öğleden sonra, saat 14.00 – 15.10'a doğru, polis memurları kardeşim Metin'le birlikte Metin'in evine gitmişlerdir (...) Ben de onlarla birlikte evine gittim. Metin'in evi arandı, bir arama tutanağı hazırlandı, polisler kardeşimi alıp gittiler (...) Bir süre sonra kardeşimin yemek yeme ihtiyacının olabileceğini düşünerek karakola gittim. Saat yaklaşık olarak 17.30 civarındaydı. Kardeşim girişin sağında yer alan odada oturmaktaydı, polisler kendisine, gerekli işlemler tamamlandıktan sonra gözaltına alınacağını söylediler. Kardeşime ceplerindekileri masaya boşaltmasını söylediler. Doğru

hatırlayabiliyorsam, Metin: "Avukatımı görmek istiyorum" dedi. Metin'in ifadesi alınırken ben henüz polis merkezinde değildim. Tutanağı imzalamam için beni başka bir odadan çağırdılar. Sonra birden birisinin "Kaçıyor" dediğini duydum. Dışarıya çıkınca kardeşimin diğer polislerle birlikte yerde olduğunu gördüm, bir eli polis memurunun tüfeğindeydi. Yedi veya sekiz polis memuru orada bulunmaktaydı (...) Pencereden kaçtığını görmedim. Onu gördüğümde üzerinde bir polis memuruyla birlikte yerdeydi. İkisi de tüfeği tutuyordu. Polis memurları tüfeği kardeşimin elinden almaya çalışıyorlardı. Olay anında görebildiğim kadarıyla polis memurları kardeşime vurmadılar. Daha sonra bana tutanağı imzalattılar. Bunun ardından ben eve gittim, yarım saat sonra polisler beni ifademi almak için aradılar (...) Polis memurları beni aradıklarında kardeşimin rahatsızlandığını ve hastaneye götürdüklerini de söylediler, henüz hastaneye gitmedim, henüz kardeşimi görmedim (...) "

12. Saat 19.23'te polis merkezinin karşısında bir kafede çalışan garsonun ifade tutanağı hazırlanmıştır. Cumhuriyet savcısı tarafından dinlenen kafe garsonu Metin Yüksel'i altı, yedi veya sekiz polisle birlikte yerde gördüğünü, polislerin ilgiliye vurduklarını görmediğini, yolun karşı tarafında yaklaşık olarak on beş metre uzakta bulunan Metin Yüksel'in elinde bir şey görmediğini beyan etmiştir.

13. Aynı gün içerisinde başvuranın kardeşi, rahatsızlanarak ölmüştür, Cumhuriyet savcısı maktulün cesedinin incelemesine ve otopsiye dair bir tutanak hazırlamıştır. Bu tutanaktan, maktulün cesedinin çeşitli kısımlarında sıyrıklar ve morluklar olduğu aşağıdaki şekilde betimlenmiştir:

" Elmacık kemiği üzerinde 0,7 cm'lik doğrusal çizgide morluk, gırtlığında 0,6 cm'lik doğrusal çizik, parasternal çizgi üzerinde ikinci kaburga kemiğinden aşağı doğru küçük çizgilerle uzanan 4 x 2 cm çapında morluk, olasılıkla reanimasyona bağlı olarak (...), sağ ve sol SIAS [*spina iliaca anterior superior*] üzerinde 4 x 2 cm çapında morluk. Sağ omuz üzerinde 1,5 x 1 cm çapında çizik, sağ kolun ön kısmında 1,5 x 1 cm çapında 1 cm aralıkla iki çizik, bu çiziklerin ortasından 1,8 cm uzakta [yer alan] (...), yarım ay şeklinde morluk (...) aynı bölge üzerinde 7 x 2 cm çapında morluk (...) 1,5 x 1 cm ve [her biri] 0,5 x 0,5 cm çaplarında çizikler, sağ dirseğin dışının yarısında 0,1 x 0,2 cm çapında iki çizik. (...) Dirsek altı ve üstünde aralarında 6 cm boşluk bulunan 0,5 x 0,5 cm ve 0,7 x 0,3 cm çapında çizikler (...) Sağ bileğin dış kısmında 0,8 x 0,2 cm çapında çizik (...) muhtemelen kelepçelere bağlı olarak sağ bilekte (...) yarım ay şeklinde 4 x 9 cm çapında sıkma izi ve morluk (...) bu hasarın yukarı kısmında 1 cm'lik çizik. Sol dirseğin dış kısmında en büyüğü 1,5 x 3 cm çapında olan 8 x 4 cm çapında bir bölgede aşınma ile çizikler. Muhtemelen kelepçelere bağlı olarak sol bileğin etrafında 2 cm genişliğinde sıkma izleri ve çizilmiş morluk. Kaval kemiğinin üst kısmında 5 x 1 cm çapında aşınma ile çizik (...) Bu çiziklerin üzerinde yer alan 1 x 0,3 cm ve 1,5 x 0,6 cm çapında çizikler ve üzerinde 1 x 0,7 cm çapında çizik. Sol ayak bileğinin dış kısmında 4 x 3 cm çapında morluk ile bu morluğun yukarısında 1 x 0,3 cm çapında çizikler. Sol Aşil topuğunun ortasında 2,5 x 1 cm çapında çizik (...) Sol dizin altında 2,5 x 0,7 cm çapında çizik (...) sağ ayak bileğinin dış kısmında 1 x 1 cm çapında ve arkasında 1 x 0,5 ve 0,5 x 0,5 cm çapında çizikler. Sağ ayak bileğinin iç kısmında 3 x 0,5 cm ve 3 x 0,6 cm çapında paralel çizikler. Sağ dirseğin iç kısmında morarmayla birlikte batma izi (...) "

Cumhuriyet savcısı ölümün sebeplerinin belirlenmesi için bir otopsi yapılmasına karar vermiştir. Cumhuriyet savcısı, otopsinin Zonguldak'ta yapılmaması gerektiğine dair maktulün yakınlarının talebini dikkate alarak, bütün olası yorumlama hatalarından kaçınmak amacıyla, otopsinin İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından yapılmasına karar vermiştir.

14. Saat 21.45'te bir polis memuru olay yeri inceleme tutanağını düzenlemiştir.

15. Cumhuriyet savcısı, 4 Temmuz 2008 tarihinde söz konusu olay sırasında olay yerinde bulunan polis memurları H.H.T., N.E., M.Y., Y.A.'nın ifadelerini almıştır. H.H.T. özellikle aşağıda belirtilenleri beyan etmiştir:

" (...) Karakolun dış güvenliğinden sorumlu nöbetçi idim (...) Birinin "Kaçıyor" dediğini duydum ve arkamı döndüğüm sırada başka birinin pencereden atlamak üzere olduğunu gördüm. "Dur" diye bağıarak pencerenin önünde durdum, üzerime atladı (...) Birlikte yere düştük. Kaçmaması için yerde üzerine abandım (...) Kaçmak için omzumda asılı olan MP-5 tüfeğıme davrandı (...) hemen şarjörü çıkarttım. Bunun üzerine arkadaşlarım bana yardım etmeye geldiler (...) Şahsı benden uzaklaştırarak kelepçelemeye çalıştılar ancak elleri ve ayaklarıyla debelendiğı için başarılı olamadılar. Elleri, ayakları ve bedeni tutularak içeri götürüldü. Dış kapının önündeki görev yerime geri döndüm (...) Beş dakika sonra, kaçmaya çalışan şahsı dışarı çıkarttıklarını gördüm. Hemen aracın kapısını açtım ve ön koltuğı oturdum (...) Yolda herhangi bir tepki göstermedi. Hastaneye geldiğinde ölmüştü. (...) "

N.E. aşağıdaki gibi beyanda bulunmuştur:

" (...) Şahıs hücreye götürülmeden önce salonda beklediğı sırada kendisini pencerenin yakınında bir koltuğı oturtmuştuk (...) Ben de girişin solunda yer alan koltukta otuyordum. Y.A. kapının karşısında otuyordu ve belgeleri dolduruyordu (...) ilgilinin birden ayağı kalktığını gördüm, pencereye yönelerek kaçmaya çalıştı. Y.A., "Kaçıyor" diye bağırdı. Karakolun önündeki nöbetçi [polis memuru] pencereye yaklaştı ve "Kaçma" diye bağırdı, kaçak polis memurunun üzerine atladı (...) An itibarıyla görevli olmadığımdan (...) doğrudan müdahale etmedim (...) Karakolda görevli olan polis memurları dışarı çıktılar (...) Kaçak yerdeydi ve nöbetçi polisin tüfeğini kapmıştı (...) Diğer polisler müdahale ettiler ve ilgilinin kollarını ve bacaklarını tutarak binanın içerisine getirdiler (...) "

Y.A. aşağıdaki gibi beyanda bulunmuştur:

" (...) İlgiliden hücreye alınacağı için ceplerinde bulunan kişisel eşyaları çıkartması istenildi (...) Bu odanın içerisinde benimle birlikte B., M.S.Y., Komiser M. ve Emniyet Amiri M. bulunmaktaydı. İlgili eşyalarını vermeyi reddetti. Üzerinde bulunan eşyalara zarar vermemesi için onları zorla almaya çalıştık. Hatta ilgiliyi kelepçelemeyi amaçladık ancak bunu yapmadık. Direndiğı için yere yatırdık (...) yan oda da bulunan kardeşine haber verdik (...) Metin'i sakinleştirmesini istedik ve onu hücreye

götüreceğimizi bildirdik. İlgili sakinleşti. Koltuğun üzerinde oturuyordu (...) ve hala kişisel eşyalarını vermemişti. Ben gözaltına alınma formunu doldururken birden ilgili (...) kendisini [açık] olan pencereden aşağı attı. Şahsın kaçış anında odada yeni polis memuru N.E. ve ben bulunmaktaydık (...) İlgilinin kaçtığını bağıarak ifade ettim (...) kapıya doğru yöneldim (...) Dışarıya çıkınca ilgilinin dış kapının nöbetçisiyle yerde olduğunu gördüm (...) nöbetçinin tüfeğini kaptı ve ikisini dövüşürken gördüm. Biz –polis memurları A.K. ve M.Y.- komiser yardımcısı – ve polis memurları M.K. ve S.Y. müdahale ettik. Şahsın elinden silahı almaya çalıştığım sırada Metin Yüksel’in tetiğe basmaya çalıştığını gördüm (...) sonuçta tetiğe bastı (...) ancak namluda mermi bulunmadığından silah ateşlemedi. Nöbetçi polis memuru hemen tüfeğin şarjörünü çıkarttı. İlgili direnmeye devam ettiği için yere yatırıldı. Kelepçeleri geçirmeye çalıştık ancak kollarını ve ayaklarını yanlara sallayarak direndi. Orada kelepçeleri takamadık. (...) Komutanımız M.B. geldi. Şahsı kollarından ve bacaklarından tutarak karakolun girişinde bulunan bekleme odasına götürdük. Orada da kendisini kelepçelememize izin vermedi. Kelepçelemek amacıyla ilgiliyi yere yatırdık ancak kendisini sağa sola atmaya devam etti. Yerde hareketsiz hale getirdik ve zorla kelepçeleri taktık, bir koltuğa oturttuk (...) ve S.Y. ile M.K. isimli iki polis memuru nezaretinde orada bıraktık (...) şahsın rahatsızlandığına dair bir kişinin bağırdığını duydum, (...) kelepçelerini çıkarttık, ağzından ve burnundan köpükler çıktı. Amirimiz M. bize ilgiliyi hemen hastaneye götürmemizi söyledi (...) Şahsın bilinci açık değildi ve yol boyunca herhangi bir tepki vermedi (...)

Kişisel eşyalarını vermeyi reddettiği için şahsı yere yatırırken (...), göğsünden ve kollarından tuttuk (...) Herhangi bir vuruş ya da şiddet içeren bir hareket meydana gelmedi. Öte yandan ilgilinin kardeşi yan odada bulunmaktaydı (...)

Komiser Yardımcısı M.Y. aşağıdaki beyanlarda bulunmuştur:

" (...) şahıs, gözaltı işlemlerinin tamamlanması amacıyla karakolun bir salonuna alınmıştır (...) Ben Metin Yüksel'in pencereden atladığını gördüm, H.H.T.'nin üzerine atladı (...) Birlikte yere düştüler. Ben ve karakolun diğer çalışanları dışarı koştuk, ilgiliyi etkisiz hale getirmeye çalıştık. Kelepçelemeye çalışmamıza rağmen, aşırı direnmesi sebebiyle kelepçeleri takamadık. Yerde meydana gelen ilk boğuşma sırasında Metin, MP-5'i kaptı (...) öncelikle silahı şahıstan almaya çalıştık, aldık (...) daha sonra bedenini, kollarını ve bacaklarını tutarak ilgiliyi karakolun girişinde yer alan bekleme odasına götürdük. "

16. Adli Tıp Kurumu, 11 Ağustos 2008 tarihinde maktulün bedeninde herhangi bir alkol veya uyuşturucu madde izine rastlanmadığı hakkında toksikolojik bir rapor düzenlemiştir.

17. Adli Tıp Kurumu, 19 Eylül 2008 tarihinde aşağıdaki tespitleri belirten histopatolojik bir rapor yayınlamıştır:

" Kalp kası: odak bölgesi (...) görünür interstisyel fibrozis. Koroner arter: Bir ateromatoz plak oluşumundan kaynaklanan hafif damar daralması (...) Akciğer: Ödem yayılması, interalveolar odakta kanama, hiperemi. Böbrekler: Kronik piyelonefrit odakları. "

18. Adli Tıp Kurumu, 8 Ekim 2008 tarihinde özellikle aşağıdaki tespitlerin yer aldığı bir rapor yayınlamıştır:

" (...) Sağ skapulanın üzerinde 5 x 3 cm çapında dış bölgede nokta şeklinde görülen küçük kanamalar. Sağ bel bölgesinde (...) hafif şişlikle birlikte rengi yeşile dönmüş morarma. Sağ omzun üst kısmında 1,2 x 1 cm çapında, boyunda (...) gırtlak bölgesinde 0,5 cm, sağ kolun ortasında 0,5 cm (...) ve yukarısında 0,7 cm uzunluğunda morarmış çizikler (...) Sağ taraftan boyunun ortasına uzanan 6 x 4,5 cm çapında yeşil renge dönüşüm (...) Sağ kolun ortasında 3 x 1 cm çapında morluk (...) Sağ dirsek antekübital bölgede 1,5 cm, 0,5 cm, 0,5 cm ve 0,6 cm uzunluğunda çizik ve morluklar. Sol dirsekte 2,5 x 0,5 cm çapında ve 4 x 0,5 cm çapında çizik ve morluk. Sol kolun iç kısmında, en küçüğü 0,2 cm ve en uzun 2 cm çapında (...) birçok morluk. Sol dirseğin iç kısmında 0,7 cm uzunluğunda (...) çizik ve morluk ve yukarısında 0,5 cm uzunluğunda morluk (...) Sol ön kolda 5 x 1,5 cm ve 1,5 x 1 cm çapında (...) griye dönüşüm (...) Sol ön kolda 5 x 1,5 cm gri-mor morluk (...) Sağ el bileğinin dış kısmında 0,7 cm uzunluğunda (...) çizik, sağ el bileğinin yakınında 2 x 1 cm çapında morluk (...) göğüs üzerinde 1 cm uzunluğunda üç çizik ve morluk (...) iki iliak çıkıntısının anterior süperior tarafındaki bölgede morluklar (...) sol bileği çevreleyen çizik (...) Sağ kalçanın ortasında 3,5 x 1,5 cm çapında morluk (...) Sol kalçanın iç kısmında 4,5 x 1,5 cm çapında bir morluk, sol kalçada 3,5 x 1,5 cm çapında morluk, (...) sol dizde 0,8 cm uzunluğunda çizik ve morluk (...) sol bacağın iç kısmında 1,5 x 1 cm çapında bir morluk (...) sağ bacakta 1 cm uzunluğunda çizik (...), 2 x 0,9 cm çapında çizik ve etrafında bacağın dış ön kısmını tamamiyle kaplayan yeşile dönüşüm, sağ ayağın medial malleolü üzerinde 2,5 et 3,5 cm çapında paralel çizikler, malleol üzerinde kırmızılıklar, sol Aşil Topuğu üzerinde 0,5 cm, 0,3 cm ve 0,6 cm uzunluğunda (...) çizikler (...) sağ ayağın dış malleolü üzerinde 2,5 x 3 cm çapında morluk, (...) sol ayak bileğinin iç malleolü üzerinde 4 x 2,5 cm çapında morluk (...) gırtlakta 0,5 cm uzunluğunda çizik (...) Kafa derisi sınırında ön bölgede 2 x 2 cm çapında morluk (...) Sol dirseğin iç kısmında morarmış iğne batması (...) anal morarma (...) ve mukozal çatlaklar (...) "

19. Adli Tıp Kurumu, 5 Kasım 2008 tarihinde bir otopsi raporu düzenlemiştir. Bu raporda özellikle, Zonguldak Devlet Hastanesi'nin 2 Temmuz 2008 tarihli raporuna atıfta bulunmuştur. Zonguldak Devlet Hastanesi'nin raporunda, saat 18.11'de hastaneye gelen maktulün yeniden canlandırılmaya çalışıldığı ancak başarılı olunamayarak hayatını kaybettiği tespit edilmiştir. Raporda sol el bileği ile sağ ayağının malleolünde yer alan kesikler ve iki dış iliak/kalça kemiği çıkıntılarının yakınında oluşan bir morluk belirtilmektedir.

Otopsi sonucu aşağıdaki tespitleri belirtmektedir:

" 1- (...) Ölüme, ilgilide var olan kalp ve damar hastalıkları ve olayla kışkırtılan stres ve çaba nedeniyle ortaya çıkan aktivasyona bağlı solunum ve dolaşımın durması sebep olmuştur,

2- Olayın kasten yaralama olduğu kabulü halinde olay ile ölüm arasında illiyet bağı bulunmaktadır, travmatik değişikliklerin doğrudan öldürücü nitelikte değildir, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek niteliktedirler.¹

3- Otopside betimlenen anal bölgedeki lezyonların fotoğraflarının incelenmesinde, bu bölgede yer alan damarlardaki kan birikintisine bağlı olarak (...) morarma ortaya çıkmıştır (...) bu bölgede oluşan iki mukozal çatlağın incelenmesi (...) bu çatlakların tıkanma gibi bir sıkıntıdan kaynaklanabilecekleri sonucuna varılmasına imkân vermiştir (...)"

20. Cumhuriyet savcısı, 17 Mart 2009 tarihinde Zonguldak Merkez Karakolu'nun Emniyet Amiri olan M.B.'nin ve bu karakolda çalışan polis memurları H.A., E.B., E.M., M.K., A.K. ve M.S.Y.'nin ifadelerini almıştır. Özellikle M.B. aşağıdaki beyanlarda bulunmuştur:

" (...) İkinci katta yer alan büromdaydım. Karakolun önünde bağırma sesleri duyunca pencereden dışarı baktım ve Metin Yüksel'i kollarından ve ellerinden tutan ve hareketsiz hale getirmeye çalışan (...) beş veya altı polis memuruyla birlikte yerde gördüm. Bana kaçmaya yeltendiğini söylediler. Aşağı indim, (...) polis memurları Metin Yüksel'i karakolun girişinde sağda yer alan bekleme salonuna götürdüler. Başka bir eylem yapmasını engellemek amacıyla onu kelepçelemelerini emrettim. Benim refakatimde ilgiliyi kelepçelediler fakat onu kelepçelememize karşı çıktı, ellerini sırtına koymamıza izin vermedi. Kelepçelendi. Nöbetçi polis memurları S.Y. ve M.K.'yı ilgilinin yanına bıraktım (...) ilgilinin erkek kardeşi Muzaffer Yüksel'in yanına gittim (...) Yeniden bağırış çağırış gürültüleri duydum (...) İlgilinin rahatsızlandığını söylediler. Derhal bekleme salonuna gittim, kelepçeleri çıkartmalarını emrettim, görev aracına bindirdik ve hastaneye götürdük (...)"

Özellikle H.A. aşağıdaki şekilde ifade vermiştir:

" (...) Metin Yüksel görev aracıyla karakola getirilirken ben, karakolda bulunmaktaydım. İfadesini A.K. aldı. Bu sırada ben de odada bulunmaktaydım. İfadesi bir avukat refakatinde alınmıştır (...) Kendi büromda bulunduğum sırada, (...) bir gürültü duydum. Ne olduğunu anlayabilmek amacıyla büromdan dışarı çıktım ve koştum. Karakolun içinde kimse kalmamıştı, herkes dışarı çıkmıştı. Metin Yüksel (...) etrafında kendisini tutan (...) yedi veya sekiz polis memuruyla birlikte karakolun önünde yerde yatıyordu. Birisinin "bırak o silahı" diye bağırıldığını duydum. Görüş açım yeterli değildi ancak Metin Yüksel'in bir eli, H.H.T.'nin MP-5 tüfeğin güvenlik piminin üzerindeydi. Ben müdahale etmedim (...) iş arkadaşlarımdan biri Metin Yüksel'in elinden silahı aldı. Olaya müdahale eden

¹ « Olayın kasten yaralama olduğu kabulü halinde olay ile ölüm arasında illiyet bağı bulunduğu, travmatik değişikliklerin doğrudan öldürücü nitelikte olmadıkları, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek nitelikte oldukları. »

görevliler ilgiliyi kelepçelemeye çalıştılar ancak direndiği için başarılı olamadılar. Dört veya beş arkadaşımız onu kollarından ve bacaklarından tutarak bekleme salonuna taşıdılar. Kısa bir süre sonra (...) büroma geri döndüm. Beş on dakika sonra, (...) S. "kendini iyi hissetmiyor diye bağırdı" (...) Metin Yüksel hastaneye götürüldü (...) Ben de onu hastaneye götürenler arasındaydım, yol boyunca ilgili tepki vermedi ancak nabızı [atıyor gibiydi] (...) "

E.B. yan odadan gelen gürültüyü duyduğu sırada, kendisinin Muzaffer Yüksel ile birlikte karakolun bilgisayar odasında bulunduğunu ve odadan çıktıklarını, kapıda polis memurlarının Metin Yüksel'i ellerinden ve ayaklarından tuttuklarını ve bekleme salonuna götürdüklerini gördüğünü, daha sonra ilgilinin kardeşiyle bilgisayar odasına geri döndüklerini, yeniden bir gürültü duyduklarını ve ilgiliyi bir araca yerleştirdiklerini gördüğünü açıklamıştır.

Özellikle M.K. aşağıdaki beyanlarda bulunmuştur:

" (...) birisinin "kaçıyor" diye bağırdığını duyduktan sonra kapıya doğru yöneldim (...) H.H.T. ve ilgilinin boğuştuklarını (...) gördüm. Metin Yüksel nöbetçi polis memurunun tüfeğine asılmıştı ve almaya çalışıyordu, bu sırada dört veya beş arkadaşımız dışarı çıktılar, ilgilinin üzerine atladık ve hepimiz bedeninin bir tarafından tutarak onu yere yatırdık, bir arkadaşımız tüfeği aldı. İlgiliyi kelepçelemeye çalıştık ancak başarılı olamadık. Şahsı içeri taşımamıza dair emir aldık ve onu dört veya beş kişi, ellerinden ve ayaklarından tutarak bekleme odasına götürdük. [Aldığımız] emir üzerine, onu kelepçeledik. Kelepçeleri kimin taktığını hatırlamıyorum (...) Parmağım yaralandı (...) Bekleme salonunda, kelepçelenmemek için direndi fakat direnmesine ve kendisini yere atmasına rağmen ilgiliyi tuttuk ve bir arkadaşımız onu kelepçeledi (...) Yakalama sırasında ne benden ne de gördüklerime göre arkadaşlarımdan birinden herhangi bir darbe almadı (...) "

A.K. ifadesinde aşağıda belirtilenleri açıklamıştır:

" (...) Sigara içmek amacıyla karakoldan dışarı çıktım, ilgilinin, dışarıda nöbetçi olan polis memuru H.H.T.'nin üzerine atladığını gördüm. Aynı anda, bazı arkadaşlarım karakoldan dışarı çıkıp ilgiliyi yakaladılar. Yakalandığını gördüğüm için hemen müdahale etmedim. Ardından "silah" kelimesini duyduktan sonra müdahale ettim, nöbetçi polis şarjörü çekti (...) ve ben tuttuğu tüfeği aldım. Şahsı kelepçelemeye çalıştık (...) ancak başarılı olamadık, direndi. İlgiliyi kollarından ve ellerinden tutarak girişin sağında yer alan bekleme odasına götürdük (...) Şahsa herhangi bir darbe vurulmadı (...) ilgiliye vurulmasa da özellikle silaha el koyduğu anda yere yatırıldı ve ayaklarıyla kollarından tutuldu (...) "

M.S.Y. özellikle aşağıdaki beyanlarda bulunmuştur:

" (...) Bağışları duyarak E.B. ile birlikte derhal kapıya yöneldik. E.B. ilgilinin kaçtığını söyledi. Dışarı çıktığımızda, şahıs H.H.T. ile boğuşmaktaydı, tüfeği çekiştiriyorlardı, ben, E. ve A.K. müdahale

ettik, M.K. da müdahale etti (...) ilgiliyi hareketsiz hale getirdik (...) kolları ve ellerini tuttuk, silah elinden aldık, cop kullanmadık (...) Her şey çok hızlı gelişti, grup olarak ilgilinin üzerine atladık ve hareketsiz hale getirdik, kelepçelemeye çalıştık ancak çok direndi. Bize ilgiliyi içeriye götürme emri verildikten sonra birçok kişiyle birlikte ellerinden ve ayaklarından tutarak karakolun girişinde bulunan bekleme odasına götürdük (...) Amirimiz geldi ve ilgiliyi kelepçelememizi söyledi. Direnmesine rağmen, kelepçeledik ve bir sandalyeye oturttuk. Amirimiz, M.K.'ya ve bana ilgilinin yanında durmamızı söyledi ve gitti (...) Birden ilgili kendini yere atmaya çalıştı, onu tuttum, yere üzerine düştü, renginin beyazladığını fark ettim, arkadaşlara haber verdim, amirimiz geldi. Kelepçelerini [çıkarttıktan sonra], derhal ilgiliyi araca bindirdik ve (...) hastaneye götürdük (...) "

21. Cumhuriyet savcısı, aynı tarihte, ihtilaf konusu ölümle sonuçlanan olaylara karıştıkları gerekçesiyle suçlanan on bir polis memuru hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Bu karara varırken, savcı, müteveffanın erkek kardeşi ve suçlanan polis memurları da dâhil olmak üzere olayla ilgili çeşitli tanıkların ifadelerine, dosyaya eklenen tutanaklara ve 5 Kasım 2008 tarihli otopsi raporunda varılan sonuçlara dayanmıştır. Dosyadaki belgelerin tamamını dikkate alan savcı, ihtilaf konusu ölümün daha önceden var olan kalp ve damar hastalığından kaynaklandığını ve müteveffa Metin Yüksel'in vücudunda bulunan lezyonların, polis memurları kendisini kontrol altına almaya çalışırken kaçmaya teşebbüs etmesi nedeniyle meydana geldiği kanısına varmıştır. Savcı, aynı zamanda bu lezyonların basit tıbbi bir müdahale ile iyileşebilecek nitelikte olduğunu tespit etmiştir. Son olarak, ilgilinin kaçma teşebbüsü sırasındaki davranışını göz önünde bulundurarak, polis memurlarının görevlerini yerine getirirken orantılı güç kullandıkları kanaatine varmıştır.

22. Başvuran, 8 Nisan 2009 tarihinde bu karara itiraz etmiştir. Özellikle 5 Kasım 2008 tarihli otopsi raporunda, erkek kardeşinin ölümünün maruz kaldığı yaralanmalar nedeniyle meydana geldiği sonucuna varılmıştır. Nitekim başvurana göre rapordan, kasten yaralamanın söz konusu olması halinde, yaralama ile ölüm olayı arasında nedensellik bağının bulunduğu anlaşılmaktadır. Aynı zamanda başvuran, erkek kardeşinin yanlış bir ihbara dayanılarak yakalandığını ve kardeşinin yine karakolda düzenlenen tutanakları pek çok çelişki içermesi nedeniyle reddettiğini belirttiğini ileri sürmüştür. Başvuran, aynı zamanda erkek kardeşinin kaçma girişimini engellemeye imkân verecek önleyici tedbirlerin alınmadığını ve kardeşinin bulunduğu odadaki pencerenin açılması nedeniyle ihmalkârlığın bulunduğunu iddia etmiştir.

23. Bartın Cumhuriyet Savcısı, 27 Nisan 2009 tarihinde, kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen karara itiraz edilmesi ve kararın iptali konusunda olumlu görüş bildirmiştir. Savcı, deliller ışığında, bu kararın usul ve kanuna aykırı olduğu ve kamu davası açılması gerektiği kanısına varmıştır.

24. Bartın Ağır Ceza Mahkemesi, 5 Mayıs 2009 tarihinde, savcının kararının usul ve kanuna uygun olduğu kanaatine vararak bu itirazı reddetmiştir.

25. Başvuran, kendisi ve erkek kardeşi Muzaffer Yüksel tarafından, muhatabı belirtilmeksizin kaleme alınan, ihtilaf konusu ölüm koşullarıyla ilgili el yazısıyla yazılmış iki ifade metnini dava dosyasına eklemiştir. 2 Ağustos 2009 tarihli kendi ifadesinde Muzaffer Yüksel, özellikle şunları belirtmiştir:

- Kendisi saat 17.30 sıralarında karakola gelmiş,
- Erkek kardeşinin yaklaşık yedi polis memuruyla birlikte bir odada bulunduğunu görmüş,
- Kardeşinin geceyi gözaltında geçireceğinden haberdar edilmiş,
- Erkek kardeşinin bir avukatla görüşme talebinde bulunduğunu ancak bu talebinin reddedildiğini öğrenmiş,
- Belgeleri imzalamak için bir diğer odada bulunduğu sırada “kaçıyor” diye bağırıldığını duymuş,
- Karakoldan çıkmış ve erkek kardeşini etrafındaki sekiz ila on polis memuruyla birlikte sırt üstü yerde görmüş,
- erkek kardeşinin nöbetçi polis memurunun tüfeğini bir eliyle tuttuğunu, bu hareketi istemsiz yaptığını ve kendisini savunmaya çalıştığını görmüş,
- polis memurlarının kardeşinin kaçmasını önlediklerini ve kendisini dövmediklerini görmüş,
- erkek kardeşinin vücudunda herhangi bir yara izi görmemiş,
- karakoldan ayrıldıktan on beş dakika sonra karakola tekrar çağırılmış,
- saat 18.10 sularında başvuranla birlikte karakola gelmiş ve burada daha önceden hazırlanan bir ifadeyi imzalamaları talep edilmiş, eğitim seviyesi bakımından anlayacak düzeyde olmamasına rağmen bu ifadeyi aceleyle imzalamış,
- savcıya götürülmüş ve ardından savcıya tanık olduğu olayları anlatmış,
- ilgili hastaneye gitmiş ve burada kendisine erkek kardeşinin öldüğü bildirilmiş,
- bu bağlamda daha önce herhangi bir bilgi almamış,
- karakolda bulunduğu sırada, polis memurlarının erkek kardeşine şiddet uyguladıklarını görmemiş,
- karakoldan ayrıldıktan sonra erkek kardeşinin karakolda kaldığı yirmi dakika boyunca ne yaşadığını bilmediğini belirtmiştir.

Başvuran, 30 Ağustos 2009 tarihinde, olay günü karakola geldiğini ve burada erkek kardeşi Metin ile sabahleyin görüştüğünü özellikle yazmıştır. Polisler tarafından ifadesi alınan diğer erkek kardeşi Muzaffer ile birlikte saat 18.00 - 18.15 civarında karakola geri dönmüştür.

Ardından her ikisi de erkek kardeşinin de ifadesini dinleyen savcının huzuruna götürülmüştür. Daha sonra hastaneye giderek Metin'in öldüğünü öğrenmişlerdir. Saat 22.00 sularında, başvuran evine dönmüş ve komşusu kendisinden müteveffanın bir fotoğrafını istemiştir. Aynı komşu daha sonra geri dönmüş ve karakolda saat 17.30 ile 18.00 arasında Metin'in dövüldüğünü gördüğünü söyleyen taksi şoförü E.K.'ya bu fotoğrafı gösterdiğini söylemiştir. Başvuran, bu söylenenleri doğrulayan ancak tanıklık etmeyi reddeden bu şoförle temasa geçmiştir. Akabinde şoförün ismini polis memuruna ve savcıya verdiyse de bir sonuç alamamıştır.

2. Cumhuriyet Savcısı C.C. hakkında yapılan şikâyet

26. Başvuran, 12 Ocak 2011 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı C.C. ve erkek kardeşinin ölümünden sorumlu olabilecek herhangi bir başka kamu görevlisi hakkında adli ve disiplin kovuşturmalarının açılması amacıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na başvurmuştur.

27. Başvuranın avukatı, 1 Ağustos 2011 tarihinde, müvekkilinin şikâyetine ilişkin incelemenin akıbetini öğrenmek ve bu konuya ilişkin soruşturma belgelerinin kopyasını elde etmek amacıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'ndan bilgi talebinde bulunmuştur.

28. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 12 Ağustos 2011 tarihli cevabında, soruşturmanın açıldığını, halen devam ettiğini ve dolayısıyla, bu aşamada talebinin Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 19. ve 20. maddeleri ve bu Kanunun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 12. ve 30. maddeleri uyarınca kabul edilebilir olmadığını belirtmiştir. Ayrıca bu karara itiraz etmek için on beş günlük bir süreye sahip olduğunu ifade etmiştir.

29. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 15 Mart 2012 tarihinde, Savcı C.C.'ye herhangi bir kusur atfedilemeyeceği, delillerin toplanması ve değerlendirilmesi hususunda sahip olduğu yetkiler çerçevesinde hareket ettiği ve yetkilerini uygun bir şekilde kullanmadığını gösteren herhangi bir unsurun bulunmadığı gerekçesiyle C.C. hakkında kovuşturma açılmasına izin vermemiştir.

30. Başvuran, 18 Nisan 2012 tarihinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararına itiraz etmiştir. Başvuran, gereken bütün soruşturma işlemlerinin yerine getirilmesine rağmen erkek kardeşinin bir gece boyunca gözaltında tutulmasına karar veren Savcı C.C.'nin erkek kardeşinin ölümüne sebep olduğunu ileri sürmüştür. Bu nedenle C.C.'yi erkek kardeşinin bir gece boyunca gözaltında kalmasına ve kardeşini sadece ertesi gün dinlemeye karar vermesi

nedeniyle suçlamaktadır. Aynı zamanda erkek kardeşinin polislerce şiddet uygulanması sonucunda hayatını kaybettiğini ileri sürmüştür.

31. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 21 Haziran 2012 tarihinde bu yönde yapılan itirazı reddetmiştir.

32. Başvuran, 31 Temmuz 2012 tarihinde bu karara itiraz etmiştir.

33. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, 6 Şubat 2013 tarihinde, nihai kararla, bu yöndeki itirazı reddetmiştir.

ŞİKAYETLER

34. Başvuran, esas ve usul bakımından Sözleşme'nin 2. maddesine dayanarak, polisler tarafından keyfi ve orantısız güç kullanımı neticesinde erkek kardeşinin hayatını kaybettiğini iddia etmektedir. Cumhuriyet savcısı ile polis memurlarını, birincil sorumlulukları doğrultusunda hareket etmemeleri nedeniyle suçlamaktadır. Bu bağlamda, erkek kardeşinin bir gece boyunca gözaltında kalmasına karar veren savcının kardeşinin ölümünden sorumlu olduğunu iddia etmektedir. Aynı zamanda bu ölümün koşullarına ilişkin olarak, Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülen soruşturmanın etkin olmamasından ve eksikliklerin bulunmasından şikâyet etmektedir.

35. Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine atıfta bulunarak, erkek kardeşinin polis memurları tarafından öldüresiye dövüldüğünü ileri sürmekte ve polis memurlarının yararlandığı, kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karara itiraz etmektedir. Ayrıca ceza kovuşturmalarının etkin olmamasından da şikâyet etmektedir.

36. Başvuran, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1 c) ve 3. fıkralarına atıfta bulunarak, erkek kardeşinin suç işlediğine dair hakkında şüphelenilmesini gerektiren makul sebepler bulunmadan yakalanmasına ve gözaltına alınmasına karar verildiğini iddia etmektedir.

37. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. ve 3 d) fıkralarına dayanarak, somut olayda ceza kovuşturmalarının adil ve tarafsız biçimde yürütülmemesinden şikâyet etmektedir. Bizzat ihmalkârlık gösteren Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülmesi nedeniyle bu kovuşturmalara itiraz etmektedir. Aynı zamanda tanık ifadesinin dinlenmemesinden ve hem soruşturma aşamasında hem de yargılama süresi boyunca tanıkların hazır bulunmamasından ve sorguya çekilmemelerinden şikâyetçidir.

28 Mart 2013 tarihli ek görüşlerinde başvuran, Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu'na yürütülen işlemin adil olmamasından da şikâyet etmektedir. Sözleşme'nin 6. maddesinin 1.

fıkrasına dayanarak, bu kurul tarafından yürütülen işlemin adil ve tarafsız olmadığını ileri sürmektedir. Bu bağlamda, savcılar, özellikle de C.C. hakkında kabul edilen kararın keyfi olduğunu ve savcıların kendi meslektaşları tarafından korunduğunu da eklemektedir. Aynı zamanda davaya ilişkin belgelere erişiminin reddedilmesi nedeniyle silahların eşitliği ilkesine riayet edilmediğinden şikâyet etmektedir. Son olarak, bu kurul tarafından verilen kararların gerekçelendirilmemesinden şikâyetçi olmaktadır.

38. Başvuran, Sözleşme'nin 8. maddesine dayanarak, erkek kardeşinin evinde gerçekleştirilen aramanın kanuna aykırı olduğunu ve bu nedenle kardeşinin konutuna saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

39. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesine dayanarak, söz konusu sorumlulukların tespitine imkân verecek nitelikte etkin bir hukuk yolunun bulunmamasından şikâyetçidir. Ayrıca kovuşturmayaya yer olmadığı yönündeki kararın tazminat davası açmasını engellediğini iddia etmektedir. Başvuran, 28 Mart 2013 tarihli ek görüşlerinde, son olarak, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararlarına karşı etkin bir hukuk yolunun bulunmamasından yakınmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Hükümetin ön itirazı hakkında

40. Hükümet, dava açılmasına ilişkin pratik yönergenin 11. paragrafı ve İçtüzüğü'nün 47. maddesi uyarınca Mahkeme'ye usulüne uygun şekilde başvurulmadığını, başvuru formunda dile getirilen olayların ve başvuranın şikâyetlerinin, başvuru formunun otuz dokuz sayfadan oluşması nedeniyle kısa ve özlü biçimde sunulmadığını ifade etmektedir. Bu bağlamda, başvuru formunun kendi avukatı tarafından tamamlanması nedeniyle başvuranın İçtüzüğü'nün 47. maddesinin gereklerine uymaması konusunda herhangi bir mazeret sunamayacağını ileri sürmektedir. Dolayısıyla, Hükümet Mahkeme'yi başvuruyu reddetmeye davet etmektedir.

41. Mahkeme, İçtüzüğü'nün 47. maddesi uyarınca bir başvuru formunun özellikle olayların bir özetini, ihlal edildiği iddia edilen Sözleşme maddesi ya da maddelerinin bir özetini ve ilgili görüşleri içermesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Dava açılmasına ilişkin İçtüzüğü'nün 32. maddesi uyarınca Mahkeme Başkanı tarafından düzenlenen pratik yönergenin 11. maddesinde, başvurunun on sayfadan fazla olması halinde (belgeleri listeleyen ekler hariç), başvuranın bu konuda kısa bir özet sunması gerektiği belirtilmektedir.

42. Somut olayda AİHM, başvuranın başvuru formunda olayları açıkça anlattığını ve şikâyetçi olduğu Sözleşme ihlallerini açıkça belirttiğini dikkate almaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın şikâyetlerinin Mahkeme İçtüzüğü'nün 47. maddesinin 1. fıkrasına uygun olarak ileri sürüldüğü kanısındadır. Hükümet tarafından ileri sürülen pratik yönergenin hükmü konusunda, AİHM bu hükmün Sözleşme'nin 35. maddesi uyarınca hiçbir şekilde kabul edilebilirlik kriteri oluşturmadığını vurgulamaktadır. O halde, Hükümetin mevcut başvurunun yalnızca çok uzun yazıldığı gerekçesiyle reddedilmesini talep etmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Hükümetin bu konudaki görüşlerinin dikkate alınmaması gerekmektedir.

B. Sözleşme'nin 2. maddesinin ihlal edildiği iddiası hakkında

1. Hükümetin görüşleri

43. Hükümet öncelikle Mahkeme içtihadında belirtilen ilkelere ve özellikle *McCann ve diğerleri / Birleşik Krallık* (27 Eylül 1995, § 150, seri A no. 324), *L.C.B. / Birleşik Krallık* (9 Haziran 1998, *Karar ve Hükümlerin Derlemesi* 1998-III), *Ergi / Türkiye* (28 Temmuz 1998, § 79, *Derleme* 1998-IV), *Osman / Birleşik Krallık* ([GC], 28 Ekim 1998, *Derleme* 1998-VIII), *Paul ve Audrey Edwards / Birleşik Krallık* (no. 46477/99, AİHM 2002-II ve *mutatis mutandis*), *Hilda Hafsteinsdóttir / İzlanda* (no. 40905/98, 8 Haziran 2004) kararlarına atıfta bulunmaktadır.

44. Hükümet, ardından, polis memurlarının somut olayda Metin Yüksel'e karşı öldürücü güç kullanmadıklarını ileri sürmektedir. Hükümete göre, ilgili, gözaltı işlemleri sırasında karakolun penceresinden kaçmaya teşebbüs etmesi nedeniyle kendisiyle polis memurları arasında arbede yaşanmasına bizzat sebep olmuştur. Dolayısıyla polis memurları Metin Yüksel'i karakolun önünde, dışarıda, herkesin gözü önünde yakalamışlar ve silah almaya teşebbüs ettiği sırada kendisini kontrol altına almaya çalışmışlardır. İlgili, karakolun bekleme salonuna getirildikten kısa bir süre sonra rahatsızlanmıştır.

45. Hükümet, polis memurlarının ilgiliye karşı orantısız güç kullanması halinde ilgilinin olay yerinde bulunan erkek kardeşi, Muzaffer Yüksel'in bunu tespit edebileceğini iddia etmektedir. Oysa Muzaffer'in iki kez ifadesi alınmıştır. Ancak iki ifadenin içeriği de kötü muamele iddialarını destekleyici nitelikte değildir. Tam tersine, bu erkek kardeş polislerin güç kullandığını görmediğini açıkça belirtmiştir. Ayrıca Hükümete göre Muzaffer Yüksel'in baskı altında ifade verdiğinin iddia edilmesi mümkün değildir; zira olayların hemen ardından kendisine muhtemel baskıların uygulanmasını engellemek amacıyla Cumhuriyet savcılığına götürülmüştür. Hükümet, başvuranın diğer yandan böyle bir iddiada bulunmadığını da

eklemektedir. Hükümet, kafede çalışan bir garsonun da ifadesinin dinlendiğini ve garsonun iddia edilen kötü muamelelerin varlığını destekleyici nitelikte herhangi bir şey söylemediğini belirtmektedir.

46. Hükümet, ardından savcının polis memurları M.Y., Y.A., N.E. ve H.H.T.'nin ifadelerini dinlediğini ve bu ifadelerin diğerleriyle ve 2 Temmuz 2008 tarihli olay tutanağıyla tutarlı olduğunu ifade etmektedir. Diğer yandan, Metin Yüksel rahatsızlanmasının ardından derhal hastaneye götürülmüştür. Hükümete göre, olayın seyri, tıbbi raporlar, post mortem muayene raporları, otopsi raporları, Adli Tıp Kurumu raporu ve dosyada bulunan diğer bütün delil unsurları dikkate alındığında, ilgilinin kardiyovasküler hastalığına bağlı olarak ve kendisinin de sebep olduğu söz konusu durum nedeniyle hayatını kaybettiği konusunda herhangi bir şüphe bulunmamaktadır.

47. Hükümet, yine müteveffanın vücudunda bulunan izlerin güvenlik güçleriyle arasında yaşanan arbededen kaynaklandığını ileri sürmektedir. Dosyada, Hükümete göre spekülasyon olan, Metin Yüksel'in ölümünün keyfi ve orantısız güç kullanımı sonucunda meydana geldiği yönündeki iddiayı destekleyici nitelikte herhangi bir delil bulunmamaktadır. Dolayısıyla Hükümet, ilgilinin ölümünden sorumlu tutulamayacağı kanısındadır.

48. Hükümet, ayrıca Adli Tıp Kurumu raporunda, Metin Yüksel'in otopsisinde saptanan yaralanmaların basit tıbbi bir tedaviyle iyileşebileceğinin tespit edildiğini ifade etmektedir. Hükümet, başvuranın ilgilinin polis tarafından öldürülmeye dövüldüğü yönündeki iddialarının doğruluğunun kanıtlanması halinde müteveffanın vücudunda şüphesiz daha fazla yaranın bulunması gerektiğini eklemektedir (Hükümet, bu hususta *Milan / Fransa*, no. 7549/03, § 31, 24 Ocak 2008 kararına atıfta bulunmaktadır).

49. Hükümet, ilgilinin vücudunda tespit edilen yaraların, kendisinin karakoldan kaçmaya teşebbüs etmesi ve karakolun penceresinden atlayarak üzerine düştüğü polis memurunun silahını almaya çalışması nedeniyle polis memurları tarafından kendisine karşı orantılı güç kullanımı sonucunda meydana geldiği kanısına varmaktadır. Bu nedenle, Hükümete göre müteveffanın vücudunda bulunan izlerin nedeni hakkında herhangi bir şüphe yoktur (Hükümet, *R.L. ve M.-J.D. / Fransa*, no. 44568/98, 19 Mayıs 2004 kararına atıfta bulunmaktadır) ve polislerin ilgiliye kasten şiddet uyguladığı konusunda herhangi bir delil de bulunmamaktadır.

50. Diğer yandan, Hükümete göre, polislerin şüphelinin kardiyovasküler hastalıktan muzdarip olduğunu bilmeleri hiçbir şekilde mümkün değildir. Bu hastalığı tespit eden herhangi bir tıbbi rapor bulunmamaktadır. Ayrıca ilgili, gözaltına alınmadan önce geçirdiği sağlık muayenesi sırasında bu emirle ilgili herhangi bir sorun dile getirmemiştir. Hükümet,

aynı zamanda Metin Yüksel'in ölümü ve bu ölümün öngörülememesi nedeniyle güvenlik güçlerinin suçlanması, devlet yetkililerine Mahkeme içtihadının gereklerine aykırı şekilde aşırı ve gerçekçi olmayan bir yük yükleyeceğini belirtmektedir.

51. Hükümet, ayrıca polis tarafından güç kullanımı konusunda olay ve olguların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan düzenlemenin ayrıntılarıyla belirtildiğini ileri sürmektedir. Hükümete göre, güce başvururken polis, görevini yerine getirdiği sırada karşılaştığı her türlü engel veya direnişi etkisiz hale getirmek amacıyla bedeni kuvvet ve maddi güç kullanabilmiştir. Aynı zamanda Metin Yüksel'in kaçmaya teşebbüs ederek polis memurunun silahını almaya çalışması nedeniyle, kendisini yakalamak ve etkisiz hale getirmek için kullanılan güç gerekli ve orantılı olmuştur. Dolayısıyla, başvuranın Sözleşme'nin 2. maddesinin esası bakımından ileri sürdüğü şikâyet, açıkça dayanaktan yoksundur.

52. Sözleşme'nin 2. maddesinin usulü bakımından, Hükümet yeniden AİHM içtihadına ve anılan *McCann ve diğerleri* (§ 161), *Güleç / Türkiye* (27 Temmuz 1998, §§ 81-82, *Derleme* 1998-IV), anılan *Ergi* (§ 82), *Assenov ve diğerleri / Bulgaristan* (28 Ekim 1998, §§ 101-106, *Derleme* 1998-VIII), *Yaşa / Türkiye* (2 Eylül 1998, §§ 102-104, *Derleme* 1998-VI), *Oğur / Türkiye* ([BD], no. 21594/93, §§ 88 ve 91-92, AİHM 1999-III), *Tanrıkulu / Türkiye* ([BD], no. 23763/94, § 109, AİHM 1999-IV), *Mahmut Kaya / Türkiye* (no. 22535/93, § 106-107, AİHM 2000-III), *Hugh Jordan / Birleşik Krallık* (no. 24746/94, §109, 4 Mayıs 2001), *Mastromatteo / İtalya* ([BD], no. 37703/97, AİHM 2002-VIII), *Varnava ve diğerleri / Türkiye* ([BD], no. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 ve 16073/90, § 191, AİHM 2009) ve *Kaya / Türkiye* (19 Şubat 1998, § 87, *Derleme* 1998-I) kararlarına atıfta bulunmaktadır.

53. Bu kararlarda belirtilen ilkeleri göz önünde bulunduran Hükümet, somut olayda ihtilaf konusu ölüme ilişkin soruşturmanın bağımsız ve tarafsız bir adli makam olan Zonguldak Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütüldüğünü ileri sürmektedir. Soruşturma, başvuran ve müteveffanın diğer yakınları için erişilebilir olmuştur ve başvuran iç hukukta itiraz etme hakkını kullanma imkânı bulmuştur. Ölüm vakasına ilişkin bütün sorunlar soruşturmaya konu olmuş, gereken raporlar elde edilmiş ve deliller savcı tarafından olay yerinde bizzat incelenmiştir. Dolayısıyla Hükümet, yetkililer tarafından makul süre gerekliliğine riayet edilerek - dokuz ay süresince - etkin ve geniş çaplı bir soruşturmanın yürütüldüğü kanısındadır. Hükümet, ayrıca başvuranın ifadelerinin tam tersine, ölüm koşullarına ilişkin soruşturmayı yürüten savcının başvuranın erkek kardeşinin gözaltına alınmasına karar veren savcı olmadığını ileri sürmektedir. Son olarak, gerçekleştirilen soruşturma işlemlerinin tamamı göz önünde bulundurulduğunda, Hükümet soruşturmanın söz konusu ölüm

koşullarının belirlenmesine ve gerektiği takdirde, sorumlu kişilerin tespit edilmesine imkân verdiği kanaatindedir.

2. Başvuranın iddiaları

54. Başvuran, kardeşi Muzaffer Yüksel tarafından 2 Temmuz 2008 tarihinde verilen ifadeye atıfta bulunarak, Hükümet'in de belirttiği gibi, kardeşi Metin'in, karakolda yaşanan kavga sırasında kötü muamele görmediğini ifade etmektedir. Bu nedenle, olaydan sonraki yirmi dakikayla ilgili olarak herhangi bir bilgi verilmediğini ve müteveffanın vücudunda bulunan çeşitli yaraların nedenine dair herhangi bir açıklama yapılmadığı kanaatindedir. Başvuran, bu bağlamda, Hükümet tarafından sunulan olay ve olguların anlatımına itiraz etmekte ve kardeşinin, iddia edilen kaçma teşebbüsünden sonra karakola döndüğünde dövüldüğünü ileri sürmektedir. Başvuran, kardeşinin baş bölgesi dışında bulunan çok sayıda yaraya, polislerin kelepçe takma isteğine direnmesi ve başını kendi isteğiyle vurmaya çalışarak itiraz etmesi neticesinde meydana geldiği yönünde yapılan açıklamayı inandırıcı bulmamaktadır. Başvuran, kardeşinin vücudunda bulunan yaralarla ilgili olarak ileri sürülen açıklamanın, polisler tarafından, kötü muamele eylemlerinin üzerini kapatmak için genellikle kullanıldığını belirtmektedir.

55. Başvuran ayrıca, Bartın Başsavcılığına göre, kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen kararın kanuna ve usule aykırı olduğunu ve iptal edilmesi gerektiğini açıklamaktadır. Başvuran, aynı zamanda, bir tanığın, 17.30 ila 18 saatleri arasında karakolda kardeşine yapılan kötü muamelelere tanık olduğunu öğrendiğini; ancak bu şahsın korktuğu için ifade vermeyi reddettiğini ifade etmiştir. Başvuran, bu bilgiyi Cumhuriyet savcısına ilettiğini ancak herhangi bir sonuç almadığını da eklemiştir.

56. Başvuran, 2 Temmuz 2008 tarihli sağlık raporuyla ve dosyaya eklediği sosyal güvenlik kurumunun yazısıyla doğrulandığı üzere, kardeşinin, sağlıklı bir insan olduğunu ve yakalanmadan önce herhangi bir sağlık sorunu bulunmadığını ifade etmektedir. Bu yazıya göre, kardeşinin sosyal güvenlik kurumunda kaydının bulunduğu dönem olan 22 Kasım 1989 ile 15 Ağustos 2005 tarihleri arasında, dosyasına muhtemel tedaviler ya da tıbbi reçetelere ilişkin herhangi bir kayda rastlanmamıştır.

57. Somut olayın koşullarında Devletin sorumluluğu ile ilgili olarak başvuran, *Khantiyeva ve diğerleri / Rusya* (No. 43398/06, 29 Ekim 2009) kararının 91. paragrafı ile *Salman / Türkiye* ([BD], No. 21986/93, AİHM 2000-VII) kararının 99 ve 102. paragraflarına atıfta bulunmaktadır. Başvuran ayrıca, nazarında şiddet karşıtı bir birey olan kardeşinin, diğer

kardeşinin karakoldan ayrılışından hemen sonra öldüresiye dövüldüğünü ileri sürmektedir. Başvurana göre, sağlık raporunda, Metin'in, ölümüne neden olacak şekilde orantısız ve keyfi kötü muameleye maruz kaldığı açıkça belirtilmektedir. Bu bağlamda, başvurana göre, savcı ve polisler yetkilerini kötüye kullanmak yerine sorumluluklarına uygun davranışlardı ölüm olayı kolayca önlenebilirdi.

58. Başvuran, *Eski / Türkiye* (No. 8354/04, § 36, 5 Haziran 2012) kararında, güvenlik güçlerinin yasaya aykırı eylemleri ile ilgili ceza ve disiplin kovuşturmalarının, Türkiye'de ciddi sorunlar doğurduğu sonucuna varıldığı ve bunun sebebinin özellikle, hâkim ve savcıların çoğunluğunun, mevcut davaya benzer durumlarda, Devletin görevlilerini koruma eğiliminde olduğu kanaatindedir. Bu bağlamda, başvuran, AİHM'in, *Demiray / Türkiye* (No. 27308/95, § 48, AİHM 2000-XII) davasında vardığı sonuçlara atıfta bulunmaktadır.

59. Başvurana göre, somut olayda, ceza kovuşturmaları ikna edici herhangi bir neden olmaksızın derhal sona erdirilmiştir. Yalnızca polisler, bir tanık ile Muzaffer Yüksel dinlenmiştir. Olayın yaşandığı sırada, karakolda bir başka kişinin bulunup bulunmadığını tespit etmek için araştırma yapılmamıştır.

60. Başvuran, AİHM'in, *Mikayil Mammadov / Azerbaycan* (No. 4762/05, §§ 101-102 ve 104, 17 Aralık 2009) davasında vardığı bazı sonuçlara atıfta bulunarak, polisler hakkındaki kötü muamele iddiaları hususunda soruşturma yürüten savcının yetkilerini sorgulamaktadır. Başvuran savcıyı, kardeşini, ifadesini aynı gün almak yerine bir gece gözaltında tutulmasına karar vermekle suçlamaktadır; zira savcının bu şekilde hareket etmesi, kendisini, başvuranın erkek kardeşinin ölümünden sorumlu kılmaktadır. Başvuran bu bağlamda, savcının, yetkili makamların ihmalkârlıklarını ve kınanılacak tutumlarının üzerini örtmek amacıyla erkek kardeşinin ölümü hakkındaki soruşturmayı yasaya aykırı olarak sona erdirdiğini ifade etmektedir. Başvuran aynı zamanda, bir diğer savcının yani Bartın savcısının da, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın iptaline karar verdiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla, Zonguldak Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülen soruşturma, başvurana göre, uygun ve etkin olarak kabul edilemez ve tarafsız ve bağımsız olarak nitelendirilemez.

3. Mahkeme'nin değerlendirmesi

61. AİHM, ilk olarak, Sözleşme'nin 2. maddesinin 1. fıkrasının birinci cümlesinin, Devleti sadece kasten ve kurallara aykırı biçimde öldürmekten kaçınmakla değil, aynı zamanda kendi hukukuna tabii insanların yaşamlarının korunmasına ilişkin uygun tedbirleri almakla yükümlü kıldığını belirtmektedir (*Keenan / Birleşik Krallık*, No. 27229/95, § 89, AİHM 2001-III, L. C.

B. / Birleşik Krallık, yukarıda anılan, § 36 ve *Tais / Fransa*, No. 39922/03, § 96, 1 Haziran 2006).

62. AİHM, ayrıca Devletin tutukluların, gözaltında tutulanların veya yakalanan ve Devlet mercileri ile bağımlılık ilişkisi içinde bulunan kişilerin sağlıklarını koruma yükümlülüğü olduğunu vurgulamaktadır. Bu koruma yükümlülüğüne, ölümle sonuçlanabilecek bir durumu önlemek için kişinin sağlık durumunun gerektirdiği tıbbi bakımı ivedilikle sağlamak da dâhildir (*Saoud / Fransa*, No. 9375/02, § 98, 9 Ekim 2007).

63. Bu durumda, bu pozitif yükümlülüğün alanını, yetkililere altından kalkılamayacak veya aşırı bir yük getirmeyecek şekilde yorumlamak gerektiğini hatırlatmak uygun olacaktır. Başka bir deyişle, yetkililerin yaşamı tehdit eden yakın ve gerçek tehlikenin önlenmesine yönelik makul tedbirleri almamaları, her zaman bu pozitif yükümlülüğün ihlal edildiği anlamını taşımamaktadır (*Osman*, yukarıda anılan, § 116 ve *Scavuzzo-Hager ve diğerleri / İsviçre*, No. 41773/98, § 66, 7 Şubat 2006).

64. Somut olayda AİHM, öncelikle taraflardan hiçbirinin Metin Yüksel'in ölümünün güvenlik güçlerinin yetkisi altında olduğu sırada meydana geldiğine itiraz etmediğini gözlemlemektedir. Ancak Mahkeme, ilgilinin ölümüyle sonuçlanan olayın gerçekleştiği koşullarla ve Sözleşme'nin 2. maddesi bakımından söz konusu olaylara bakılarak varılan sonuçlarla ilgili olarak, tarafların verdiği ifadelerin, birbirinden tamamen farklı olduğunu tespit etmektedir.

65. AİHM, bu sorunları başta adli soruşturma ile ilgili belgeler ve tarafların sunduğu görüşler olmak üzere, dava dosyasında yer alan yazılı belgeler ışığında inceleyecektir. Mahkeme, bu unsurların değerlendirilmesinde “her türlü makul şüphenin ötesinde” delil bulunması ilkesini esas almakla birlikte, bu tür bir delilin ancak emareler veya yeterince önemli, kesin ve birbiriyle uyumlu karinelerin sonucu olabileceğini; ayrıca, tarafların delil aranması sırasındaki tavırlarının da göz önünde tutulabileceğini hatırlatmaktadır (*İrlanda / Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978, § 160-161, seri A No. 25 ve *A. K. ve V. K. / Türkiye*, No. 38418/97, § 35, 30 Kasım 2004). Delillerin değerlendirilmesi hususunda AİHM, ikincil bir role sahip olduğunu ve belirli bir davaya ilişkin koşullar gerektirmediği takdirde, olayları incelemekle görevli olan birinci derece mahkemesinin rolünü üstlenmeden önce ihtiyatlı davranması gerektiğini hatırlatmaktadır. (*Tahsin Acar / Türkiye* [BD], No. 26307/95, § 213, AİHM 2004-III).

66. Nitekim ilke olarak, yerel organlarca yürütülen yargılamalarda, olaylara ilişkin kendi yorumunu katıp, toplanan delillere dayanarak olayları değerlendiren yerel mahkemelerin yerine geçmek AİHM'in görevleri arasında yer almamaktadır (bkz. diğer birçok karar

arasından *Edwards / Birleşik Krallık*, 16 Aralık 1992, § 34, seri A No. 247-B, *Klaas / Almanya*, 22 Eylül 1993, § 29, seri A No. 269). Her ne kadar ulusal yargı organlarının bulguları, elindeki tüm belge ve deliller ışığında kendi değerlendirmesini yapmakta özgür olan AİHM’i bağlamasa da, genel bir kural olarak AİHM’in ulusal mahkemelerinkinden farklı bir kanaate varması için ikna edici delillere sahip olması gereklidir (diğerlerinin yanı sıra bkz. *Avşar / Türkiye*, No. 25657/94, § 283, AİHM 2001-VII (alıntılar) ve *Giuliani ve Gaggio / İtalya* [BD], No. 23458/02, § 180, AİHM 2011 (alıntılar).

67. Mevcut davanın koşullarında, Mahkeme, dosya unsurlarında ve kaçma teşebbüsünden sonra Metin Yüksel ile polisler arasında göğüs göğüse yaşanan arbedeye tanıklık eden ve aralarında kardeşi Muzaffer’in de bulunduğu görgü tanıklarının ifadelerinde ortaya konulan olayların kronolojik sırasına önem vermektedir.

68. Bu bağlamda, Mahkeme öncelikle, dosyada yer alan belgeleri göz önünde bulundurarak, başvuranın kardeşinin hırsızlık şikâyeti sonrasında yakalandığını, polisler tarafından evinde yapılan arama sırasında evde olduğunu ve bu arama sırasında ve karakolda ifade verdiği sırada avukat yardımı aldığını tespit etmektedir. Ayrıca, karakolda bulunduğu sırada, kardeşi Muzaffer ile görüşme imkânı bulmuştur. AİHM, daha sonra, Metin Yüksel’in açık pencereden atlayarak karakoldan kaçmaya çalıştığını ve ardından karakol önünde nöbet tutan polisin silahını aldığını belirten çeşitli polis ifadelerine başvurmaktadır. Mahkeme, başvuranın kardeşini kontrol altına almak ve karakola götürmek için çok sayıda polisin müdahale etmesi gerektiğini kaydetmektedir (yukarıdaki 8, 10-12, 15 ve 20. paragraflar).

69. Davada yer alan unsurlardan ayrıca, polisler, durdurmak ve nöbet tutan polisin silahını ele geçirmesine engel olmak için başvuranın üzerine atladılarsa da, olay yerinde ilgili şahsa kelepçe takmadıkları; uzun süre hareketsiz bırakmadıkları; fakat polislerin, ilgili şahsın vücudunun farklı yerlerinden tutarak karakolun bekleme odasına götördükleri sonucuna varılmaktadır (yukarıdaki 10-12 ve 20. paragraflar).

70. Mahkeme, bu aşamada, başvuranın kardeşi Muzaffer Yüksel’in tanık ifadesine önem vermektedir. Muzaffer Yüksel, Metin’e pencereden kaçmasına yardım etmediyse de, Metin yakalandığı ve karakolun önünde kontrol altına alındığı sırada orada bulunuyordu. Muzaffer Yüksel, verdiği farklı ifadelerinde, kardeşinin bir elinde, karakol önünde nöbet tutan polisin silahını tuttuğunu ve çok sayıda polisin engel olmak amacıyla Metin’in üzerine atıldığını ifade etmiştir. Mahkeme, Muzaffer Yüksel’in beyanlarına göre, polislerin kardeşini bu süreç boyunca dövmediklerinin altını çizmektedir (yukarıdaki 8 ve 11. paragraflar). Başvuran ayrıca, söz konusu durumda böyle olduğunu ileri sürmemekte ve polis güçlerinin karakol

önünde yaşanan bu tartışma sırasında kardeşini dövmediklerini ifade etmektedir (yukarıdaki 54. paragraf).

71. 5 Kasım 2008 tarihli otopsi raporunun sonuçları okunduğunda, AİHM, başvuranın kardeşinde damar ve kalp rahatsızlığı teşhis edildiğini ve strese bağlı solunum ve dolaşım durması nedeniyle hayatını kaybettiğini tespit etmektedir (yukarıdaki 19. paragraf). Ancak, başvuranın kardeşi ile güvenlik güçleri arasında göğüs göğüse yaşanan arbedenin hastalığını ve daha sonra solunum ve dolaşım durmasını takip ederek ölümü tetikleyen bir faktör olduğu farz edilse bile, Mahkeme, davalı Devletin sorumluluğunu başlatmak için, polislerin, kaçığı yakalama tekniklerinin seçiminde yüksek dereceli bir tedbir gerektiren kaçığın bulunduğu hassas durumu makul şekilde anlayabileceklerini hatırlatmaktadır. Mevcut davada durum böyle olmadığından, güvenlik güçleri bu ihtimali öngörmemiş olmakla suçlanamazlar (bkz. benzer bir yaklaşım için, *Aydemir / Türkiye*, No. 17811/04, § 72, 24 Mayıs 2011).

72. Başvuranın, kardeşinin karakola götürüldükten sonra kötü muamele mağduru olduğuna dair iddiası hakkında AİHM, dosyada bu iddianın herhangi bir unsur ile desteklenmediğini saptamaktadır. Dava dosyasına konulan sağlık muayenesi raporları ışığında (yukarıdaki 13 ve 18. paragraflar) Mahkeme, müteveffanın vücudunda bulunan yaraların pencereden atladığı ve karakol önünde nöbet tutan bir polisin üzerine düştüğü ve kendisini takip eden güvenlik güçleriyle göğüs göğüse yaşanan arbede sırasında meydana gelmiş olabileceğini kaydetmektedir. Mahkeme, bununla birlikte, düzenlenen otopsi raporuna göre, bu yaraların “basit bir tıbbi müdahale” ile tedavi edilebilecek nitelikte olduğu sonucuna varıldığını saptamaktadır (yukarıdaki 19. paragraf).

73. Başvuranın söz konusu kötü muamelelerin muhtemel görgü tanığı hakkındaki beyanları, bu anlamda dosyada yer alan unsurlarla hiçbir şekilde desteklenmemektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, başvuranın avukatının, Cumhuriyet savcısının 8 Nisan 2009 tarihli kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararına itiraz dilekçesinde görgü tanığından bahsetmediği ve yetkili makamları böyle bir tanığı araştırmamakla ve savcı huzurunda ifade vermek için çağdırmamakla suçlamadığının (yukarıdaki 22. paragraf) altını çizmektedir. Üstelik, başvuranın avukatı, tanıkları sorgulayacak bir durumda olmadığını iddia etmemiştir ve Mahkeme’nin elindeki unsurlar göz önünde bulundurulduğunda, hiçbir şey, başvuranın yargılamaya yeterince katılmadığını düşünmeye imkan vermemektedir.

74. Bununla beraber, AİHM, genel anlamda, soruşturmanın amaçlanan anlamda “etkin” olabilmesi için, soruşturmada görevli olan ve soruşturmayı yürüten kişilerin, olaylara karışmış kişilerden bağımsız olmaları gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu durum, yalnızca her türlü hiyerarşik veya kurumsal bağın olmamasını değil, aynı zamanda uygulamada bağımsızlık

gerektirmektedir (*Tahsin Acar*, yukarıda anılan, § 222, AİHM 2004-III). Bu durumda, yerel makamlar ve Cumhuriyet Savcısı A.I.Y. tarafından soruşturma yürütülmüştür. Bu soruşturmaya, başvuranın kardeşinin ölümüne neden olan koşullar hiçbir şekilde doğrudan dâhil edilmemiştir. Bununla birlikte, başvuranın zaten kullandığı, bağımsız bir mahkeme tarafından kararın denetlenmesi imkânı bulunmaktaydı (*McShane / Birleşik Krallık*, No. 43290/98, § 118, 28 Mayıs 2002).

75. Soruşturma sırasında, başvuranla göğüs göğüse arbede yaşayan polisler ile olay yerinde bulunan tanıkların ifadeleri alınmıştır. Ayrıca, savcının, müteveffanın kardeşi Muzaffer Yüksel'in ihtilaf konusu olaylardan sonra, olay ve olgulara ilişkin anlatımına büyük önem verdiği görünmektedir. Muzaffer Yüksel, anlatımında, kardeşinin karakol önünde kontrol altına alındığı sırada dövülmediğini açık bir şekilde beyan etmiştir (yukarıdaki 8 ve 11. paragraflar).

76. Yukarıda belirtilenler göz önünde bulundurulduğunda, Devletin başvuranın kardeşinin yaşam hakkını korumaya dair pozitif yükümlülüğünü ihlal etmediği görünmektedir; ayrıca hiçbir şey, başvuranın kardeşinin kötü muamele mağduru olduğuna ve somut olaya ilişkin olayların yerel makamlar tarafınca tatmin edici şekilde incelenmediğine inanmak için herhangi bir neden bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

C. İddia edilen diğer ihlaller hakkında

77. Başvuran, kardeşinin maruz kaldığı kötü muameleden ve kardeşinin ölümüne ilişkin soruşturmanın ve ceza yargılamasının seyrinden ve söz konusu yargılama sonunda kendisini etkili başvurudan yoksun bırakmasından şikâyet etmek için Sözleşme'nin 3., 6. maddesinin 1. fıkrası ile 3. fıkrasının d) bendini ve 13. maddesini ileri sürmektedir. Mahkeme, bu şikâyetlerin, Sözleşme'nin 2. maddesinin sırasıyla esas ve usul bakımından incelenen olaylarla aynı olduğunun ve sonuç olarak, bunların ayrı bir inceleme gerektirmediğinin altını çizmektedir (bkz. özellikle *Saoud*, yukarıda anılan, § 110 ve *Feyzi Yıldırım / Türkiye*, No. 40074/98, § 96, 19 Temmuz 2007).

78. Başvuran aynı zamanda, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisini tazminat davası açma imkânından yoksun bıraktığını ifade etmek için Sözleşme'nin 13. maddesini ileri sürmektedir. Bu şikâyetin dayanaktan yoksun niteliği göz önünde bulundurulduğunda, -hiçbir şey başvuranın teorikte mevcut olan, tazminat davası açma gibi, diğer hukuk yollarına başvurmadan yoksun bırakıldığını ortaya koymamaktadır- bu şikâyet açıkça dayanaktan

yoksun olduğundan, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi uygundur.

79. Başvuran, aynı zamanda Sözleşme'nin 5. ve 8. maddelerini de ileri sürmektedir. Mahkeme, bu bağlamda, içtihadını (bkz. diğerleri arasından, *Thévenon / Fransa (kabul edilebilirlik kararı)*, No. 2476/02, AİHM 2006-III, *Stankevich / Ukrayna (kabul edilebilirlik kararı)*, No. 48814/07, 26 Mayıs 2009, *Mitev / Bulgaristan (kabul edilebilirlik kararı)*, No. 42758/07, 29 Haziran 2010 ve yakın zamandaki, *Iordanovi / Bulgaristan*, No. 10907/04, §§ 87-89, 27 Ocak 2011) hatırlatmaktadır; içtihadına göre, Sözleşme'nin 5. ve 8. maddelerinde bildirilen haklar son derece kişiseldir ve devredilemez. Bu nedenle, Mahkeme, bu şikâyetlerin, Sözleşme hükümleriyle, 35. maddenin 3. fıkrası anlamında, konu bakımından (*ratione personae*) bağdaşmadığı ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

80. Bununla beraber, başvuran, 28 Mart 2013 tarihli ek görüşlerinde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'ndaki işlemin adil olmadığından ve bu merciin aldığı kararlardan şikâyet etmesine imkân veren etkili bir hukuk yolu bulunmamasından şikâyet etmek için Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ile 13. maddesini ileri sürmektedir.

81. Hükümet, bu görüşlerin AİHM tarafından dikkate alınmasına itiraz etmektedir.

82. AİHM, Hükümet tarafından bu bağlamda yapılan itiraz hakkında karar vermenin gerekli olmadığı kanaatindedir; zira başvuranın şikâyeti her durumda kabul edilemez olarak açıklanır. Aslında, Mahkeme, başvuran tarafından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda başlatılan işlemin Cumhuriyet Savcısı C.C. ya da herhangi bir başka kamu görevlisi hakkında adli ve disiplin kovuşturmaları açılmasına yönelik olduğunu saptamaktadır. Buna karşın, AİHM, Sözleşme'nin ne 6. ve 13. maddelerin ne de başka bir hükmünün, bir başvurana, üçüncül kişiler hakkında kovuşturma başlatma ve mahkûm ettirme ya da "kişisel intikam" hakkı tanımadığını hatırlatmaktadır (*Perez / Fransa [BD]*, No. 47287/99, § 70, AİHM 2004-I § 70). Bu nedenle, Mahkeme, başvurunun bu kısmının konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmaması nedeniyle, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan